

ESTANISLAU RUIZ PONSETÍ, MATEMÀTIC, ENGINYER I POLÍTIC

Antoni Tuduri

Secció de Genealogia
de l'Ateneu de Maó

Aquest any 2017 es pot relacionar amb aniversaris de naixement o de defunció de diferents menorquins als quals volia fer referència, però el temps va passant i per poc podré rallar d'ells, atès que només queden cinc possibilitats fins al dissabte 30 de desembre.

Un d'ells és Estanislau Ruiz Ponsetí, nat a Maó en data 23/06/1889 i mort a Mèxic l'any 1967, just fa 50 anys, amb una vida d'aquestes que en diuen de pel·lícula i que ha estat molt ben relacionada per Josep Portella a una de les seves biografies dedicades a menorquins a l'exili. Òbviament, aquest espai només pretén rememorar persones, emprant un estil molt superficial i incomplet; qui en vulgui saber més hauria de llegir la biografia corresponent o acudir a les enciclopèdies digitals o als mitjans de comunicació actuals.

Seguint el meu costum de fer referència a records o impressions personals per poder arribar a comentar detalls del personatge del dia, no tinc més remei que recordar els meus desplaçaments diaris des Castell al vell Institut de la plaça del Monestir al decenni dels anys 50 del segle

passat. Tant punt arribàvem a Maó, en bicicleta, el Camí des Castell -dedicat a un general que ara no sé quin era exactament- era d'allò que en diem -malament- «contra direcció» i no teníem més remei que girar a la dreta pel carrer de Sant Manuel i a l'esquerra pel carrer de Santa Eulàlia. Just al començament d'aquest carrer, a ma esquerra, hi havia una fàbrica coneguda com Ses Sumadores, on es fabricaven uns artefactes de càlcul que eren únics a Espanya. Era un altre de les peculiaritats de l'economia menorquina; aïllats en mig de la mar, sense matèries primeres i amb personal inicialment no especialitzat, els resultats eren extraordinàriament bons. El fundador de l'empresa era un germà d'Estanislau, de nom Carlos, que s'havia format professionalment als Estats Units d'Amèrica, i dins de la fàbrica va crear una escola professional pròpia per tal de formar als productors i, a més, va establir un sistema de protecció social gens freqüent per aquells temps. Recomanem consultar el llibre «35 empresaris menorquins» de Joan Hernández Andreu i Alfons Méndez Vidal.

♣️ **CARLOS RUIZ PONSETÍ**, era el que feia el nombre 7 d'un estol de 12 germans i germanes del matrimoni format per Pau Ruiz Verd i Francisca Ponsetí Sintes, casats a Maó l'any 1881, mentre que Estanislau era el que feia el nombre 6. Son pare era d'origen mallorquí i sa mare de

Maó per tots els costats.

Encara que avui dediquem aquesta miscel·lània a Estanislau, per motiu del 50 aniversari de la seva mort, quedarà pendent alguna miscel·lània dedicada a la resta de la família Ruiz Ponsetí, el lector em permetrà que faci al·lusió a un personatge

que feia del que podríem denominar «secretari personal» de Francesc Xec Terrés Picó, el director de la fàbrica i gendre del fundador. Es tracta d'en Nesto Sintes *es sebet*, del que se'n contenen de tots colors. Un dia un treballador li va demanar que quan sortís de la fàbrica -sembla que *es sebet* tenia certa autonomia laboral- li dugués un panet amb el companyatge que ell volgués. Bé idò, *es sebet* bromista com ell sol, li va dur un panet tot ple de *perlitas* que eren uns caramels en forma de bolletes de colors ensucrades. Per cert, i entre parèntesis, val a dir que en Nesto era cosí de mon pare.

Bromes a part, Estanislau va fer el Batxillerat a Maó (1905) i va anar a Barcelona on va estudiar Ciències Exactes, llicenciant-se l'any 1911 i defensant la tesi doctoral l'any 1913. Probablement pel fet

que les ciències matemàtiques només tenien com a sortida professional normal l'ensenyament, no massa ben remunerat per cert, va simultaniejar el doctorat amb els estudis d'Enginyeria Industrial, que va acabar l'any 1916, essent, si els comptes no em fallen, el sisè enginyer d'origen menorquí que obtenia aquest títol.

Aquí va començar un periple professional i polític d'alta volada. Un fet a destacar és que va ser un enginyer dels que avui en diríem «d'organització» i que va destacar en el món industrial, sindical i polític, de manera que va arribar a ser conseller de la Generalitat de Catalunya,

encara que per poc temps, a més de director de l'Escola Industrial de Barcelona els anys de guerra.

L'any 1939 va ser el de l'emigració a Mèxic (a un polític sindicalista membre fundador de la Unió Socialista de Catalunya i del PSUC no li esperava res de bo a aquella Espanya) a on va seguir fent feina en el món editorial, a més de crear, entre d'altres coses, unes instal·lacions agropecuàries, amb especial de-

dicació a la cria de gallines. Per cert una d'elles anomenada «Menorca».

En qualsevol cas, recomano la lectura de la biografia escrita per Bep Portella i el llibre ja citat «35 empresaris menorquins».

Acabant, com sempre, amb els *bots*, en té 20 amb dos enginyers industrials, Antoni Pons Guerau de Arellano i Fernando Orfila Flaquer, mentre que amb un servidor, aquest nombre es redueix a 18.

